

PÓDA ERZSÉBET

A KIRÁLYNÉK VÁROSA – VESZPRÉM

Veszprém nevének eredetét nem tudom elfogadni, főleg, mert „divatos” dolog csaknem minden magyar várost „szláv eredettel” jegyezni. A kontinens és Magyarország települései sokkal ősbibek annál, hogy megelégedjünk egy ilyen magyarázattal. Vitába nem szálllok, ez kizárólag a magánvéleményem. (Gyerekkorom óta, amikor még nem is jártam a városban, neve hallatán mindig egy hermelinpalástos király jelent meg a képzeletemben.) Mindenesetre Veszprém Magyarország egyik gyöngyszeme, ez talán nem okoz kemény diskurzust – és a kedvenc városom. Több okból kifolyólag. Először is, mert csendes, emberközel, élhető, tiszta város, telis-tele szépséges történelmi épülettel, és ebből adódóan különleges hangulattal. Másodszor, mert ideiglenesen itt lakik a lányom, aki kedves otthont varázsolt magának az egyik lakótelepen. Harmadszor, mert láttam már télen, behavazva, és rekkenő hőségben, és mindig ugyanúgy ámulatba ejtet.

A város biztosan lakott volt már a honfoglalás idején, és jóval azelőtt is, hiszen a közelben létezett egy római kori villagazdaság. Veszprém hét dombra épült. A vár körüli, a középkor elején még önálló falvak – szegek – az évszázadok során településsé olvadtak össze. Az óváros térről zegzugos, keskeny utcácskák vezetnek fel a dombon lévő várnegyedbe, ahol a múlt és a jelen úgy olvad össze, hogy az ideutazó azonnal érzi: itt jelentős történelmi eseményekre került sor! István itt győzte le Koppány seregét, Gizella kedvenc helye volt – érdemes megnézni a Gizella-kápolnát (maga a csoda!), mellette a várkút, és az Érseki Palota, oldalán a következő, jelentős múltat idéző felirattal: „László, kegyelméből Magyarországnak, Dalmáciának, Horvátországnak, Rámának, Szerbiának, Galiciának, Lodomeriának, Kúnországnak, Bulgáriának a királya... Tudja meg mindenki, hogy Veszprém városában attól az időtől fogva, amidőn Magyarországon a katolikus hit meggyökerezett, Isten kegyelméből a szabad mesterségeket, amelyek kiváltképpen az isteni parancsokat világosabban megmagyarázzák miként Párisban Franciaországban, a tanítók tudomá-

nyának kitünősége és a tanulók tömeges látogatása folytán egész Magyarország egyházai fölött a virágzó hírnév eddig egyre növekedő fényrel ragyogta be és az ország jogainak megőrzését szolgáló jogtudomány művelése ugyanott az első helyet foglalta el. Az Úr 1276 esztendejében, november hónap 18 adikán.”

Ha a városba jutunk, nézzük meg a Szent Imre piarista templomot, a Szent Mihály-bazilikát, a 2007-ben feltárt Szent György-kápolnát, amely valószínűleg Szent Imre herceg fogadalmi kápolnája volt, és persze a várat! Ezután Veszprém szimbólumát: Szent István és Gizella jellegzetes szobrát. Évszázadokon át a veszprémi püspöké volt a királyné koronázásjoga, innen származik az elnevezés is: a királynék városa. Majd sétáljunk át a Benedek-hegyre, ahonnan csodás kilátás nyílik az egész városra! Aztán, ha rekkenő nyári hőségben látogatunk a Balaton-felvidéki városba, csammogjunk le a Völgy Fagyizóba, ahol felejtethetetlenül finom hűsítő izkombinációkat fedezhetünk fel magunknak. Feltétlenül érdemes megnézni a vár alatti Margit-romot is!

Veszprémnek csallóközi „kötődése” is van: itt volt püspök a padányi származású Padányi Bíró Márton (1693–1762), akinek „karrierje” hihetetlen ívet futott be. A református hitről katolikusra tért nemes a tudományok és a művészet pártfogója volt, veszprémi kanonok, később mecénás püspök, nagyszabású építkezések megvalósítója. Róla neveztek el a veszprémi Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola, Szakiskola és Általános Iskola intézményét. Sirhelye a helyi Szent Mihály-székesegyház altemplomában van. Minden családközinek illene legalább egyszer meglátogatni azt...

A város a Séd patak köré épült, amelyen rengeteg vízimalom működött az elmúlt évszázadokban. Híres a növény- és vadaskertje is, amely Magyarország harmadikként alapított állatkertje. Veszprém az a város, amely újra meg újra rabul ejt, s ha megérkezem oda, olyan, mintha hazamennék.

Megvalósult
a Magyar Kormány
támogatásával